



รายงาน
ผลงานวิจัยในชั้นเรียน
เรื่อง การแก้ปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศึกษา
โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

โดย
นางสาวพรนภา แก้วอรุณ
ตำแหน่งครู อัตราจ้าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย โรงเรียนสตรีศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสติปัญญาของเยาวชนในชาติ ครูเป็นบุคคลที่สำคัญและมีความหมายอย่างมากต่อกระบวนการให้การศึกษาเพราะถ้าปราศจากครูซึ่งเป็นผู้สอนการศึกษาหาความรู้ของเยาวชนจะมีความยากลำบากขึ้นต้องใช้เวลานานมากในการเรียนรู้แต่ถ้าได้ครูผู้สอนที่ดีความตั้งใจสอนและมีความรู้ดีมีวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมย่อมจะช่วยให้การศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายได้สะดวกรวดเร็วและง่ายขึ้นซึ่งแนวพระราชดำรินี้สอดคล้องกับมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่ให้ความหมายของครูว่า “ครูเป็นบุคคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางศึกษาด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน”

นางสาวพรนภา แก้วอรุณ

ผู้วิจัย

ชื่องานวิจัย การแก้ปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

ชื่อผู้วิจัย นางสาวพรนภา แก้วอรุณ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สำรวจสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาไทย ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสตรีศึกษา พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับ การเรียนรู้ในรายวิชา ภาษาไทยที่นักเรียนยังไม่ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ปัญหาจับใจความจากเรื่องที่อ่าน จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความ จำเป็นต้องแก้ไขมากที่สุด เพราะหากนักเรียนไม่สามารถจับใจความ จากเรื่องที่อ่านได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้เรื่อง อ่านในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนส่งผลกระทบในวง กว้างต่อการเรียนรู้ในเนื้อหาหรือวิชาอื่น ๆ ทำให้ขาดความความรู้ที่จะ นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ตนเองและศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน อันจะไม่เป็นไป ตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ SQ4R เป็นรูปแบบการสอนอย่างหนึ่งของการเรียนแบบร่วมมือ การเรียนการสอน โดยวิธีนี้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอน 6 ขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นสำรวจ เป็นขั้นแรกที่ครูให้ผู้เรียนสำรวจชื่อเรื่อง หัว เรื่อง และหัวข้อย่อยอย่างคร่าว ๆ ขั้นตั้งคำถาม เป็นขั้นที่ผู้เรียนตั้งคำถามก่อนการอ่าน ทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมาย ขั้นอ่าน ผู้เรียนจะอ่านบทอ่าน อย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ หลังจากนั้นบันทึกข้อความ ใจความหลักและข้อความที่สำคัญ แล้วนำมา เขียนสรุปใจความสำคัญ (พรณิภา บรรจงมณี, 2548: 5) การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ SQ4R ทำให้นักเรียนมี ประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดยไม่ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า ซึ่งทำให้การอ่าน ไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการ อะไรหลังการอ่าน แต่ถ้ามีการตั้งคำถามจะช่วยให้นักเรียนได้แนวคิด จากคำถามและพยายามหาคำตอบเมื่อครูผู้สอนถาม ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียน อ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้ (กานต์ธิดา แก้วกาม, 2556: 5)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศึกษา โดยใช้การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ SQ4R เพื่อแก้ปัญหาความสามารถในการอ่านจับใจความให้ นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ บรรลุ วัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนด ไว้ ตลอดจนพัฒนา นักเรียนให้มีความสามารถในการอ่านจับใจความเพื่อเป็นพื้นฐานให้กับ การอ่านในระดับที่สูงขึ้นต่อไป เป็นการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถอ่านจับใจความได้ การวิจัยครั้งนี้ นอกจากนักเรียน จะได้ประโยชน์ในด้านการ พัฒนาการอ่านจับใจความแล้ว ครูผู้สอนยังได้รูปแบบการเรียนการสอน แบบใหม่ที่ น่าสนใจ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา ความสามารถด้านการอ่านจับใจความให้กับนักเรียนผู้ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนจะมีความสามารถเพื่อไปพัฒนา ประเทศชาติต่อไป

การแก้ปัญหาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

การอ่านจับใจความ เป็นกระบวนการอ่านที่ผู้เรียนสามารถระบุสาระสำคัญของเรื่อง เพื่อทำความเข้าใจความหมายของข้อความ หรือเนื้อเรื่องที่อ่าน ตั้งคำถาม และตอบคำถามได้ว่า เป็นเรื่อง ของใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และจัดลำดับเหตุการณ์ตลอดจนคาดคะเนเหตุการณ์ได้ถูกต้อง (เสาวภา ช่วยแก้ว, 2557: 25) การอ่านจับใจความ เป็นทักษะการอ่านอย่างหนึ่งซึ่งได้กำหนดไว้ในมาตรฐานและตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สาระที่ 1 การอ่าน ตัวชี้วัดที่ 2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 17) เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนจะต้องสามารถอ่านจับใจความได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ และสาเหตุของปัญหาในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศึกษา
2. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ SQ4R ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา
3. เพื่อศึกษาสาเหตุของนักเรียนที่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 8 คน ได้มาโดยการสำรวจสภาพปัญหา ในชั้นเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R หมายถึง วิธีการสอนอ่านอย่างมีขั้นตอน โดยเริ่มจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ต่อด้วยขั้นสอนซึ่งประกอบด้วย 1.Survey (S) เป็นขั้นที่นักเรียนสำรวจ บทอ่าน อ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว ๆ 2. Question (Q) เป็นขั้นที่นักเรียนตั้งคำถามจากบทที่อ่าน 3. Read (R) เป็นขั้นที่นักเรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด และค้นหาคำตอบ 4. Record (R) เป็นขั้นที่นักเรียน จดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยบันทึกตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบ จากคำถามที่ตั้งไว้ 5. Recite (R) เป็นขั้นที่ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญเป็นภาษาของตนเอง 6. Reflect (R) เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวน วิเคราะห์ วิวิจารณ์บทอ่าน แสดงความคิดเห็น ครูจะทบทวนคำถามและคำตอบที่ได้จากบทอ่าน หากข้อมูลที่สำคัญหายไปให้นักเรียนกลับไปอ่านซ้ำ และจะจบท้ายด้วย ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหา วิธีการอ่าน ครู ทดสอบความรู้ความเข้าใจในของนักเรียนด้วยการถามตอบ

การแก้ปัญหาความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียน

ในกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 8 คน สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ โดยวัดจากผล การทำแบบทดสอบ ที่นักเรียนกลุ่มประชากรเป้าหมายต้องทำคะแนนได้ร้อยละ 70 จึงจะผ่านเกณฑ์

ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง นักเรียนสามารถระบุใจความสำคัญ

แนวคิดสำคัญของเรื่องที่อ่าน บอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียน ตั้งคำถาม ตอบคำถามได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ตลอดจนเรียงลำดับเหตุการณ์และระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่าน

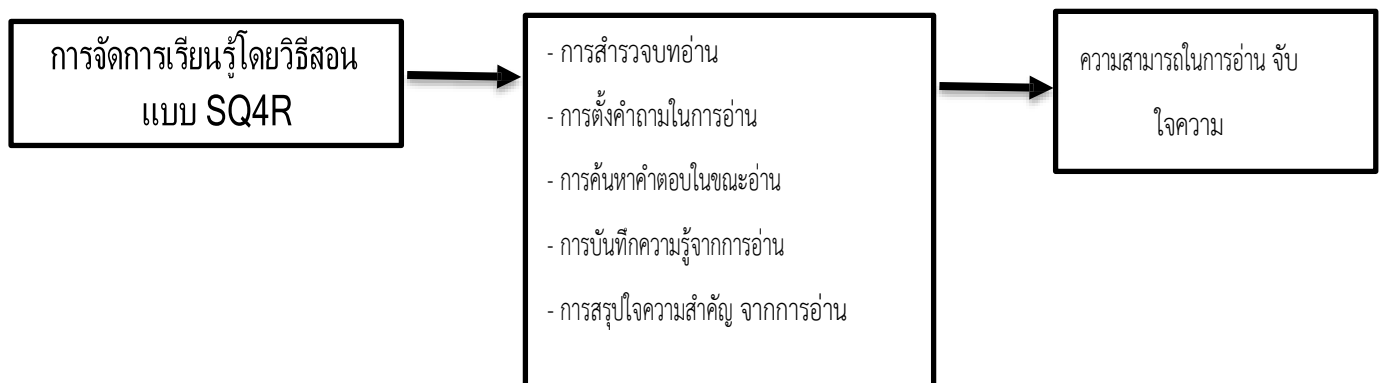
การอ่านจับใจความ หมายถึง การทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ค้นหาสาระสำคัญ จดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน และใจความสำคัญของเรื่อง ด้วยการตั้งคำถาม และค้นหาคำตอบจากเรื่อง ที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ ระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านได้ถูกต้อง

แบบสอวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความ ซึ่งสามารถวัดผลได้ครอบคลุมทั้งการอ่านจับใจความเนื้อเรื่องโดยรวม และการอ่านจับใจความสำคัญ โดยครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนจะได้รับการแก้ไขปัญหการอ่านจับใจความให้สอดคล้องกับที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ 2551
2. ผู้วิจัยได้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ในการสอนอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นการจัดการ เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญห ของนักเรียนที่เกิดจากการขาดความสามารถ และทักษะในการอ่านจับใจความ
3. ผู้วิจัยได้ทราบสภาพปัญหาในชั้นเรียน สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและแนวทางที่สอดคล้องกับ การแก้ปัญหา
4. ผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษาและพัฒนานวัตกรรมให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข
5. ผู้วิจัยทราบจำนวนนักเรียนที่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาและสาเหตุของนักเรียนที่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้

กรอบแนวคิดการวิจัย



เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของการอ่านจับใจความ

ความหมายของการอ่านจับใจความ จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความหมายของการอ่านจับใจความจากตำรา และงานวิจัยแต่ละเล่มได้ให้ความหมาย เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีลักษณะ คล้ายกัน ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

จิราภรณ์ บุญณรงค์ (2554: 25) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความ สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความเป็น กระบวนการเข้าใจความหมายและแปลความเนื้อเรื่อง จุดมุ่งหมาย สาระสำคัญ ของคำ กลุ่มคำ ประโยค และข้อความว่า เกี่ยวข้องกันอย่างไร สามารถตั้งคำถาม ตอบคำถาม หาประโยค ใจความสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ และสรุปเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง ข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของการอ่านจับใจความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง กระบวนการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ค้นหาสาระสำคัญ จุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่าน และใจความสำคัญของเรื่อง ด้วยการตั้ง คำถาม และค้นหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน เรียงลำดับเหตุการณ์ ระบุประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านได้ถูกต้อง

2. ประเภทของการอ่านจับใจความ

การศึกษาประเภทของการอ่านจับใจความ จากเอกสารงานวิชาการ ตำรา และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง พบว่า การอ่าน จับใจความได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือการอ่านจับใจความโดยรวม กับการอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังจะได้ อธิบายต่อไปนี้

เอี่ยมพร โชคสุชาติ (2556: 39) ได้กล่าวถึงประเภทของการอ่านจับใจความ สรุปได้ว่า การอ่าน จับใจความแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การอ่านเพื่อจับใจความรวมเป็นการอ่านคร่าว ๆ เพื่อตรวจสอบ เนื้อหาหรือเนื้อเรื่องนั้นว่า สมควรจะอ่านอย่างละเอียดหรือไม่ และการอ่านจับใจความสำคัญเป็นการอ่าน ละเอียด ต้องอ่านอย่างพิถีพิถันพิจารณาเพื่อจะ ได้ใจความสำคัญของงานเขียนนั้น ๆ

ผู้วิจัยสรุปประเภทของการอ่านจับใจความ ได้ว่า การอ่านจับใจความแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การอ่านจับ ใจความส่วนรวม ซึ่งเป็นการอ่านเนื้อหาของบทอ่านอย่างคร่าวๆเพื่อหาความสัมพันธ์ ของเรื่องราว อันที่สองคือการอ่านจับ ใจความสำคัญเป็นการอ่านโดยละเอียด เก็บเฉพาะประเด็นที่สำคัญ แล้วสรุปใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียนด้วยภาษา ของตนเอง

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R จากเอกสาร และตำรา พบว่า นักวิชาการได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ว่ามี 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ (2545: 289-290) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอน แบบ SQ4R ว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นที่จัดบรรยากาศให้รู้สึกสบาย ไม่เครียด เสนอสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียน พร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ ซึ่งผู้สอนจะเสนอให้ขั้นนี้ การเสนอเนื้อหาใหม่สำหรับการ อ่าน ผู้สอนจะกำหนดให้ผู้เรียน เตรียมมาเองหรือผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะการสอนอ่าน มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้นำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นสื่อที่นำมาใช้จึงต้องเป็นของจริง เช่น ใบโฆษณา ข่าว จดหมาย ใบสมัครงาน จุลสาร ฯลฯ

2. ขั้นสอน กระทำการสอนตามขั้นตอนของวิธีสอนแบบ SQ4R ดังนี้

2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่าน ในขั้นนี้ไม่ควรใช้เวลานานจนเกินไป การอ่านอย่างคร่าวๆนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเรียบเรียงแนวคิดต่างๆได้

2.2 Question (Q) การตั้งคำถาม จะช่วยให้ผู้อ่านมีความอยากรู้ อยากเห็น ดังนั้น จึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านระลึกถึงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่าน คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว และที่สำคัญก็คือ คำถามจะต้องสัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน ในขณะเดียวกันก็ต้องถามตัวเองว่าใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านคืออะไร ทำไมจึงสำคัญ สำคัญ อย่างไร และเกี่ยวข้องกับอะไรหรือใครบ้าง ตอนไหนและเมื่อไหร่ อย่างไรก็ตามควรพยายามตั้งคำถามให้ ได้ เพราะจะช่วยให้การอ่านในขั้นต่อไปเป็นการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย และสามารถจับประเด็นสำคัญ ได้อย่างถูกต้อง

2.3 Read (R) การอ่านข้อความในบทเรียนหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอีกอย่างละเอียด และในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้จะเป็นการอ่าน เพื่อจับใจความและจับประเด็นสำคัญ ๆ โดยแท้จริง ขณะที่กำลังอ่านอยู่นักคำถามได้อีกก็อาจใช้วิธีจด บันทึกไว้ในที่ว่างริมหน้าหนังสือก่อนแล้วตั้งใจอ่านต่อไปจนกว่าจะได้คำตอบที่ต้องการ

2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 2.3 โดยมุ่งเน้น จดบันทึกในส่วนที่สำคัญและจำเป็น โดยใช้ข้อความรัดกุม หรือย่อตามความเข้าใจของผู้เรียน

2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญ โดยพยายามใช้ภาษาของตนเองถ้ายังไม่แน่ใจ ในบทใดหรือตอนใด ให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์วิจารณ์บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่าน แล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องหรือมีความคิดเห็นไม่สอดคล้อง บางครั้งอาจขยาย ความสิ่งที่ได้อ่านโดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิม โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3. ขั้นสรุปและประเมินผล ผู้สอนจะต้องไม่ลืมว่าการสิ้นสุดการเรียนรู้จะต้องมีการวัดประเมินผล ว่าผู้เรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียน และช่วยผู้เรียนที่อ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติม ให้แบบฝึกหัดมากขึ้นหรือสำหรับผู้ที่ยืดก็อาจจะให้แบบฝึก เสริมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นอีกก็ได้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมที่ใช้แก้ปัญหาและส่งเสริมการอ่าน จับใจความ เพื่อสำรวจและค้นหานวัตกรรมมาใช้ในการวิจัย
3. คัดเลือกนวัตกรรมมาใช้ในการวิจัย โดยคำนึงถึงความสอดคล้องของนวัตกรรมที่นำมาใช้กับ สภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข ตลอดจนคำนึงถึงความทันสมัยของนวัตกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกนวัตกรรม SQ4R ของ วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk) มาเป็นนวัตกรรมในการวิจัย เนื่องจากเป็นแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ ในการสอนอ่านจับใจความ โดยวอลเตอร์ พอค (Walter Pauk) ได้พัฒนามาจาก SQ3R เพื่อให้มีความ ทันสมัยและสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนใน ศตวรรษที่ 21 ได้มากขึ้น
4. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามวิธีสอน แบบ SQ4R
5. ศึกษาและคัดเลือกบทอ่านให้ตรงกับตัวชี้วัดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
6. สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R เรื่องการอ่านจับใจความ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกเอกสารงานวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินการตามนี้
 - 1.1 สืบค้นหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสืบค้นจาก เว็บไซต์ thailis โดยใช้คำสำคัญในการสืบค้นคือ “การอ่านจับใจความ” “งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ” “วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ”
 - 1.2 วิเคราะห์และคัดเลือกเอกสารให้ตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการ โดยดูจากชื่อเรื่อง ที่มีปัญหาตรงกันกับที่ผู้วิจัย กำลังศึกษาอยู่ นั่นคือ ปัญหาการอ่านจับใจความ ระดับชั้นของนักเรียน ในเอกสารงานวิจัยที่ตรงหรือใกล้เคียงกันกับ ระดับชั้นของนักเรียนที่ผู้วิจัยต้องการแก้ปัญหา ตลอดจน ดูปีพุทธศักราชที่ทำวิจัย โดยงานวิจัยที่นำมาศึกษาและยึดเป็น เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น ต้องเป็น งานวิจัยที่อยู่ในช่วงปีพุทธศักราช 2550 เป็นต้นมา
 - 1.3 ศึกษารายละเอียดการดำเนินการของนวัตกรรมที่เราต้องการศึกษาเพื่อนำมาใช้ ในงานวิจัย โดยดูจาก บทคัดย่อเพื่อศึกษาองค์ประกอบโดยรวมทั้งวิธีการดำเนินงานและการสรุปผล ศึกษา บทที่ 1 เพื่อดูความเป็นมาของปัญหา และความจำเป็นที่ได้นำนวัตกรรมดังกล่าวมาใช้ในการวิจัย ศึกษาบท ที่ 2 เพื่อดูรายละเอียดเกี่ยวกับนวัตกรรมที่นำมาใช้ในงานวิจัย ศึกษาบทที่ 3 เพื่อดูวิธีการดำเนินการหรือวิธีการใช้นวัตกรรม ศึกษาบทที่ 4 เพื่อดูผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย และศึกษาบทที่ 5 เพื่อวิเคราะห์รายละเอียดของผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัย
 - 1.4 นำผลการศึกษามาสรุปผลลงในตารางบันทึกผลการศึกษานวัตกรรม ตามหัวข้อ
ดังนี้ 1) ชื่องานวิจัย 2) ชื่อผู้วิจัย 3) ตัวแปร 4) ประชากร 5) ผลการวิจัย 6) ปี พ.ศ.

1.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลความรู้และสาระสำคัญที่ได้จากแบบบันทึกผล การศึกษานวัตกรรม

1.6 กำหนดนวัตกรรมที่จะนำมาใช้แก้ไขและพัฒนาปัญหาการอ่านจับใจความ

ของนักเรียน

2. การตรวจสอบความสอดคล้อง โดยมีวิธีการดำเนินการตามนี้

2.1 นำนวัตกรรมมาพัฒนา โดยยึดตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ SQ4R ของวอลเตอร์ พอค (Walter Pauk)

2.2 สร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้วัตกรมมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา กับ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและความสนใจ ในการเรียนด้วยการ ใช้เกมการศึกษา รูปภาพ เพลง นิทาน สื่อวีดิทัศน์ แล้วแจ้งจุดประสงค์ของการเรียนรู้

2.2.2 ชี้นำสอน นักเรียนศึกษาใบความรู้ ใบงาน และเอกสารประกอบการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการ สอนด้วยวิธี SQ4R

1. Survey (S) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนสำรวจบทอ่าน อ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าว

2. Question (Q) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนตั้งคำถามจากบทที่อ่าน

3. Read (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียดและค้นหาคำตอบ

4. Record (R) หมายถึง ขั้นที่นักเรียนจดบันทึกข้อมูลต่างๆที่ได้จากการอ่าน โดยบันทึก ตามความเข้าใจของตนเอง พร้อมจดบันทึกคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้

5. Recite (R) หมายถึง ขั้นที่ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญเป็นภาษาของตนเอง

6. Reflect (R) หมายถึง ขั้นที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันทบทวน

วิเคราะห์ วิจาร์ณบทอ่าน แสดงความคิดเห็น ครูจะทบทวนคำถามและคำตอบที่ได้จากบทอ่าน หากข้อมูล ที่สำคัญหายไปให้ นักเรียนกลับไปอ่านซ้ำ

2.2.3 ชี้นำสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหา วิธีการอ่าน ครูทดสอบความรู้ความ เข้าใจของนักเรียนด้วยการถามตอบ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เนื้อหา

วิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการอ่าน จับใจความ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนรูปแบบ SQ4R

2. วิเคราะห์เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์แบบตรวจสอบความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ ต้องนำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีเกณฑ์มาตรฐานต้องสูงกว่า 0.5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

คนที่	แบบทดสอบการอ่านจับใจความหลังการจัดการเรียนรู้		แปลผล
	คะแนน	ร้อยละ	
1	42	91.30	ผ่านเกณฑ์
2	33	71.73	ผ่านเกณฑ์
3	41	89.13	ผ่านเกณฑ์
4	35	76.08	ผ่านเกณฑ์
5	42	91.30	ผ่านเกณฑ์
6	25	54.34	ไม่ผ่านเกณฑ์
7	35	76	ผ่านเกณฑ์
8	40	86.95	ผ่านเกณฑ์

การจัดการเรียนรู้สาระการอ่านจับใจความสำคัญ ด้วยด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R สรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อได้เรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนการสอนดังกล่าว สามารถอ่านจับใจความได้ เนื่องจาก วิธีสอนแบบ SQ4R มีข้อดี คือ ช่วยให้นักเรียนปฏิบัติตามได้ง่าย อีกทั้งช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างมี เป้าหมาย เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านและพัฒนาทักษะการคิดในแต่ ละชั้นของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้และทำงานเป็นทีมให้กับผู้เรียน สำหรับข้อด้อยของวิธี สอนแบบ SQ4R คือ เวลาวัดและประเมินผลต้องทำสองส่วน คือ จากการวัดของตัวบุคคล และวัดจากคะแนนรายกลุ่ม ซึ่งมีหลายขั้นตอน

สรุปการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าการแก้ปัญหาความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ช่วยให้นักเรียน ประชากรเป้าหมายสอบความสามารถทางการเรียน เรื่อง การจับใจความจากเรื่องที่อ่านดีขึ้น 7 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และ สอบไม่ผ่าน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีการเรียนรู้ คือ ไม่ได้ตั้งคำถาม ก่อนการอ่าน และอ่านไปอย่างเพลิดเพลินจนลืมบันทึกประเด็นสำคัญในการอ่าน ตลอดจนไม่สามารถหาประเด็นสำคัญ ของ เนื้อเรื่องได้ และไม่ได้จดบันทึกในขณะที่อ่าน แต่เมื่อผู้วิจัยได้นำนักเรียนที่ยังสอบไม่ผ่านเกณฑ์

ที่กำหนด มาเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R นอกเวลากับครูอีกครั้ง พบว่า หลังจากที่นักเรียนกลุ่มนี้ได้มาเรียนรู้ใหม่อีกครั้ง พบว่านักเรียนสามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ทุกคน จากผลการวิเคราะห์จึงพบว่า นักเรียนประชากรเป้าหมายทั้ง 8 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า ประชากรเป้าหมายมีคะแนนสอบวัดความสามารถ ที่ดีขึ้น แต่ก็ยังไม่สูงขึ้นในระดับที่ดีมาก เนื่องด้วยระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยนั้นค่อนข้างจำกัด ตลอดจน กิจกรรมมีขั้นตอนที่หลายขั้นตอน จึงทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถให้นักเรียนทำตามแผนที่กำหนดไว้ได้ ทุกประการ ตลอดจนนักเรียนบางคนก็ไม่ได้ทำตามขั้นตอนของวิธีการเรียนรู้แบบ SQ4R ไม่ว่าจะเป็นการ ไม่ตั้งคำถามก่อนการอ่าน อ่านไปอย่างเพลิดเพลินจนลืมบันทึกประเด็นสำคัญในการอ่าน ตลอดจน ไม่สามารถหาประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่องได้ และไม่ได้จดบันทึกในขณะที่อ่าน ทำให้นักเรียนคนดังกล่าว ยังไม่สามารถจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ และวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ดังกล่าวนี เป็นวิธีการ จัดการเรียนรู้ที่เป็นขั้นตอนอย่างมีระบบหากนำมาประยุกต์กับความชื่นชอบ ความสนใจ ย่อมส่งผลที่ดี กับตัวของนักเรียนประชากรเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ผู้วิจัยต้องศึกษาแรงกระตุ้นและความสนใจของนักเรียนต่อการปฏิบัติตามขั้นตอน ของการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้อย่างได้ผล
2. ผู้วิจัยควรให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านจับใจความให้บ่อยครั้งจนนักเรียนเกิดความถ่องแท้ ในการจับใจความจาก การอ่านในรูปแบบต่างๆ
3. ควรมีเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มากกว่านี้